

REOVİRUS İNFEKSİYONLARI

Prof.Dr. Alper ÇİFTÇİ

- büyümenin durması,
- canlı ağırlık kayıpları,
- tüylenmenin gecikmesi,
- ters ve kaba tüylenme,
- ayak ve gagada renk açılması,
- kemikleşmeme ve enteritis ile karakterize
malabsorbsiyon sendroma neden olurlar.

- arthritis,
- sinovial membran,
- tendo, tendo kınları ve miyokardiyumda yangı,
- bir ya da her iki bacağın diz eklemi yukarısında şişkinlik,
- değişik derecelerde de topallık ile karakterize **viral arthritis-tenosynovitis** infeksiyonlarının da sorumlusudurlar.

- **Reovirus**→
- HA-ve CPE+> olması ile memeli reovirusundan ayrılır.
- Zarsızdır- çift iplikcikli RNA – etere kloroforma dirençli – CAB a ekim yapılabilir.

- Reovirus infeksiyonları kanatlılarda başlıca 2 sendrom şeklinde seyretmektedir.
- **Malabsorbsiyon sendromu:**
 - broylerlerde büyümenin durması,
 - ishal,
 - gıdadan yararlanma oranının azalması,
 - zayıf tüylenme,
 - ensefalomalazi,
 - iskelet yapısında bozukluklar
 - deride pigmentasyon yetersizliği ile karakterize bir hastalıktır.

- Bu tabloda hastalık genel olarak bir enteritis ile başlar, sonra proventrikulitis ve daha sonra da pankreasın yangısı ve dejenerasyonuna dönüşür.

- *!pancreas dejenerasyonu sonucu besin maddeleri sindirilemez. Vit ve mineraller emilemez.

- Klinik ve nekropsi bulgularındaki farklılıklardan dolayı sendrom değişik yazarlar tarafından, farklı isimlerle adlandırılmıştır. Bunlar;
 - **Helicopter disease (helikopter hastalığı),**
 - **Brittle bone disease (gevrek kemik hastalığı),**
 - **Femoral head necrosis (kaput femoris nekrozu),**
 - **Pale bird syndrome (soluk civciv hastalığı),**
 - **infectious proventriculitis (infeksiyöz glandüler mide yangısı),**
 - **infectious runting and stunding syndrome (bulaşıcı cüce, bodur civciv sendromu)'dur.**

- **Viral arthritis/tenosinovitis:**

sinoviyal membranlar, tendo, tendo kınları,
miyokardiyumun yangısı,

arthritis ve topallıkla karakterize viral bir
infeksiyondur.

Akut olgularda sürülerde ölüm, gelişememe ve
gıdadan yararlanma oranının düşük olduğu görülür.

Koruma ve Kontrol

- Aşılama programları, 1 günlük civcivlerin aşılama veya pasif pağışıklık sağılamak için damızlıkların aşılama üzerinde yoğunlaştırılmıştır.
- Parent hayvanlarda virusun yumurtaya bulaşmasını azaltmak ve civcivlerde iyi bir maternal antikor seviyesi oluşturmak için inaktive, yağ adjuvantlı monovalan veya polivalan aşılar kullanılmaktadır.

- Attenüe S1133 suşu ile hazırlanan canlı aşılar ise, broyler damızlıklarının aşılama programlarında başarı ile kullanılmaktadır.
- Kombine aşılar ise reovirus, Newcastle, Gumboro ile birlikte hazırlanmaktadır.
- İlk hafta ilk aşı → 6-8.hafta 2.canlı attenüe aşı→ 16-18.hafta inaktif
- Marek aşısı ile kombine tavsiye edilmez. Çünkü, Lenfoid Leukosis insidensini arttırır. Bu interferens oluşum; reovirus aşısının marek ten 1 hafta sonra yapılması ile aşılabılır.

TAVUK ÇİÇEĞİ

Prof.Dr. Alper ÇİFTÇİ

- sakal, ibik, yüz, ağız ve göz kenarlarında, derinin tüysüz bölgelerinde, tüy foliküllerinde **küçük lezyonlar ve siğil benzeri kabarcıklar;**
- ağız, dil, farinks, larinks, yemek borusu ve soluk borusunun üst kısımlarında **küçük veya büyük difterik membranlar oluşturan**
- **bulaşıcı ve bazen öldürücü**, genellikle, yavaş seyreden viral bir hastalıdır.

Etiyoloji

- tavuk çiçeği virusu (avipox virus),
- Çiçek virusu, **tuğla veya briket biçiminde bir morfoloji**ye sahip
- kompleks bir yapı karakteri gösterir.

- Çiçek virusunun **kanatlılara adapte olmuş patotipleri** bulunmaktadır (tavuk çiçek virusu, hindi çiçek virusu, kanarya çiçek virusu, güvercin çiçek virusu, vs gibi).
- Hücrelerin sitoplasmalarında olgunlaşan virusun meydana getirdiği **inklusion cisimcikleri** (**Bollinger cisimcikleri**)
- ve bunların içinde bulunan **virus partikülleri** (**Borrel partikülleri**) ışık mikroskopları ile görülebilirler.

Epizootiyoloji

- Bulaşma, genellikle, vücutta bulunan portantrelerden direkt kontakla veya tozlar, damlacıklar, çok ince tüyler, vs. üzerinde bulunan viruslarla aerogen olarak meydana gelir.
-
- TAVUK ÇİÇEĞİ VİRUSU : tavuk – hindi – güvercin
- HİNDİ ÇİÇEĞİ VİRUSU : bipatojen → hindi – tavuk
- GÜVERCİN Ç.V. : tripatojen--> tavuk – hindi – güvercin
- KANARYA Ç.V : monopatojen--> kanarya

Semptomlar

- Tavuklarda çiçek hastalığı başlıca iki form gösterir.
- **Deri formu (kutanöz form, çiçek formu):**
 - Önce, deride küçük kızarıklıklarla başlar
 - giderek gelişir (papul, vezikül, püstül) kabarık ve kabuklu lezyonlar haline dönüşürler.
 - İçinde virüs bulunan veziküller zamanla açılarak hem virus dışarı saçılır ve hem de yerlerinde oluşan yaralar kontamine olurlar.
 - Yara üzerinde kabuklar meydana gelir.
 - Ağız ve göz etrafında gelişen lezyonlar, ağızın ve göz kapaklarının açılmasını önler, görmeye ve beslenmeye mani oldukları gibi körlüklere de yol açarlar.

• Difterik form:

- daha ziyade mukoz membranlarda ortaya çıkar.
 - sarı, nekrotik psödomembranlar gelişir.
 - Bu membranlar pensle tutularak kaldırıldıklarında yerlerinde kanayan yüzeyler meydana çıkar.
-
- Bu lezyonlar da beslenmeye ve soluk almaya mani olduklarından hayvanlarda zayıflamalara, hırıltılı ve zor soluk alıp vermeye, asfeksilere ve ölümlere yol açarlar.

Teşhis

- Laboratuvar muayeneleri:

Lezyonlu bölgelerden alınarak usulüne göre hazırlanan boyalı histopatolojik preparatlarda,

ışık mikroskobu altında,

hücre içinde *intrasitoplasmik inklüzyon cisimcikleri* araştırılır.

Lezyonlardan aynı amaç için, ezme preparatlar da yapılarak Giemsa ile boyanır ve mikroskop altında incelenir.

Koruma ve Kontrol

- Tavuk çiçek aşısı, genellikle 6-8 haftalıktan büyüklere uygulanır.
- Gençlere ise, reaksiyonları daha az ve bağışıklığı daha kısa olan, güvercin çiçeği aşısı yapılır.
- Hindiler de tavuk çiçeği aşısı ile aşılanırlar.
- Doku kültüründe üretilen aşı virüsü da gençlerde kullanılabilir.

- Tavukları aşılamalarda, genellikle, iki yol izlenmektedir.
 - Bunlardan biri kanat zarına özel aleti ile batırılarak
 - Diğer de bacak tüylerinden 4-5 tane yolarak, buraya aşı materyaline daldırılmış sert bir fırça ile, foliküllere ters yönde, 2-3 kez sürmek suretiyle
- Her iki yöntemle yapılan uygulamanın sonuçları 7-14 gün sonra, oluşan lezyonlara göre değerlendirilir. Lezyonların varlığı aşının tuttuğunu ifade eder.